

AKTUALITY LEGISLATÍVNEJ RADY

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

máj 2022

ZMENY V SLOVENSKEJ A EURÓPSKEJ LEGISLATÍVE A ĎALŠIE TÉMY

Prinášame Vám vydanie Aktualít Legislatívnej rady NKÚ SR za mesiac máj, v ktorom Vám prinášame informácie v nasledujúcich oblastiach:

OBSAH:

1 NOVÉ VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ PRÁVNE PREDPISY.....	2
2 NOVINKY Z EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV.....	7
3 ĎALŠIE NOVINKY.....	10
4 PREHĽAD ZMIEN PRÁVNÝCH PREDPISOV.....	14

1

NOVÉ VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ PRÁVNE PREDPISY

zverejnené v zbierke zákonov na portáli

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/>

1.1 Zákon č. 172/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/172/20220601.html>

Účinnosť: 01.06.2022

(účinnosť rozdelená: od 01.06. – 31.12.2022, od 01.01.2023 – 31.03.2023, od 01.04.2023)

Definovanie problému

Východiská a oblasti s potenciálom na zlepšenie pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky:

- Nejednotnosť a nepredvídateľnosť postupov pri výkone verejnej moci
- Nedostatočná disciplína a vymáhateľnosť
- Dlhé doby trvania konaní (napr. získanie stavebného povolenia trvá v priemere 300 dní)
- Nedostatočná kvalita rozhodovania a kontroly
- Nedostupnosť údajov o území
- Neefektívna komunikácia s účastníkmi procesov územného plánovania a výstavby
- Nelichotivé postavenie Slovenska v medzinárodnom meradle v rebríčku Doing Business 2020 - **Slovensku patrí 146. miesto (zo 190 hodnotených krajín)**

Právnu úpravou sa zriaďuje **Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky**, ktorý bude gestorom interoperability procesov, kvality a dostupnosti údajov o území a elektronického výkonu verejnej moci ako predpokladu pre efektivity a kvality procesov územného plánovania a výstavby,

Očakávaným výsledkom je:

- zjednotenie a predvídateľnosť postupov pri výkone verejnej moci na úrovni štátnej správy a samosprávy, zvýšenie disciplíny a vymáhateľnosti,
- zlepšenie kvality rozhodovania a kontroly,
- zavedenie informačného modelu stavby ako digitálnej reprezentácie fyzickej a/alebo funkčnej časti projektovaného územia alebo stavby v štruktúrovanej forme.
- ako aj zlepšenie postavenia Slovenska v medzinárodnom meradle v rebríčku Doing Business 2020 - SR patrí 146. miesto (zo 190 hodnotených krajín) vs **SR bude patriť medzi 20 najlepšie hodnotených krajín z pohľadu stavebného konania.**

Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR prevezme kompetencie **Ministerstva dopravy a výstavby SR** na úseku územného plánovania, výstavby a vyvlastnenia. Zriadenie nového úradu súvisí s návrhom na rekodifikáciu **stavebného zákona**.

Rozhodovať o stavbách bude nový úrad. Novela zavádza aj **špecializovanú štátnu správu podriadených úradov resp. regionálnych pracovísk úradu.**

Po nadobudnutí účinnosti návrhu zákona **o výstavbe sa na úseku výstavby zmení i doteraz známa štruktúra rozhodovacej právomoci pri povoľovaní stavieb.**

Centrálne bude povoľovanie stavieb **riadiť novozriadený úrad**, ktorý bude aj **špecializovaným stavebným úradom pre niektoré stavby** a právomoc doterajších stavebných úradov, teda obcí, prejde na jeho pracoviská v regiónoch.

V poradnom orgáne budú zastúpené aj samosprávy. Oblasť územného plánovania bola dlhodobo zanedbávaná a nevenovala sa jej potrebná pozornosť.

Aj toto je jeden z dôvodov návrhu na zriadenie nového úradu ako ústredného orgánu štátnej správy.

Pri novom úrade má pôsobiť poradný orgán pre územné plánovanie, v ktorom budú zastúpené **profesijné stavovské organizácie spracovateľov územnoplánovacích dokumentácií, samospráv ako zástupcov obstarávateľov a univerzít architektonického a urbanistického zamerania.**

Zriadenie **Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky** je predpokladom a prvým z krokov navrhovanej zmeny v oblasti územného plánovania a výstavby. **Bude nasledovaný návrhmi zákonov o územnom plánovaní a o výstavbe.** Ad prístup k dátam: Jedným z princípov architektúry IS sú "Kvalitné a otvorené dáta". Všetky vstupné dáta budú organizované jednotným dátovým modelom BIM (Building Information Modeling) a štandardami pre ISVS. Údaje budú pokrývať domény priestorových informácií územného plánovania a výstavby ako aj transakčných údajov súvisiacich so zabezpečením výkonu agiend na týchto úsekoch správy. Na výstupe budú referenčné a spracované údaje dostupné vo forme public api, data setov, ako aj v analytickej časti samotného IS pre potreby OLAP a následného exportu. Údaje budú dostupné na základe rolí a príslušných oprávnení pre registrovaných, neregistrovaných a autentifikovaných používateľov systému. Všetky údaje budú evidované, spracovávané, publikované ako aj archivované v zmysle Zákon č. 95/2019 Z. z. (Zákon o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Zdroj: [www.slovlex](http://www.slovlex.sk)

1.2 Zákon č. 177/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 310/2019 Z. z. o Fonde na podporu športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/177/20220615.html>

Účinnosť: 15.06.2022

Cieľom zákona je podporiť výstavbu a obnovu športovísk a športovej infraštruktúry, upraviť pravidlá na transparentné a efektívne čerpanie prostriedkov z Fondu na podporu športu (ďalej len „fond“) a aplikovať poznatky z aplikačnej praxe.

Fond na podporu športu už nebude musieť na vyhodnotenie výziev povinne zriaďovať odborné komisie, zrušia sa aj športové poukazy. Vyplýva to z novely zákona o Fonde na podporu športu. Novela z dielne Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu (MŠVVaŠ) SR prináša i zmeny **v štruktúre orgánov fondu.**

Po novom preberie **výkonnú právomoc od správnej rady riaditeľ fondu**, ktorý sa zároveň stáva ďalším orgánom inštitúcie. Riaditeľa vymenúva a odvoláva správna rada na základe výberového konania.

Zmeny sa dotknú aj 11-člennej správnej rady, **členov tohto orgánu už nebude menovať vláda, ale minister školstva.** Zároveň nominantov za Slovenský olympijský a športový výbor (ďalej len „SOŠV“), Slovenský paralympijský výbor (ďalej len „SPV“), Slovenský futbalový zväz a Slovenský zväz ľadového hokeja musí schváliť najvyšší orgán príslušnej športovej organizácie. Po novom nebude musieť kandidát na člena správnej rady spĺňať podmienku riadiacej či odbornej praxe v oblasti športu.

Zníži sa počet členov dozornej rady z piatich na troch, pričom sa menia inštitúcie, ktoré navrhujú členov dozorného orgánu – nebude to už SOŠV a SPV, ale **Ministerstvo financií SR a Najvyšší kontrolný úrad SR.**

Odborná komisia nebude musieť odporúčať, ale len navrhovať správnej rade podporu projektov vrátane výšky príspevku. Člen správnej rady tak nebude automaticky členom komisie, ale takáto možnosť tu ostane. Zmena má zvýšiť efektívnosť aj odbornosť posudzovania a hodnotenia žiadostí o príspevky.

Upraví sa percento, ktoré je fond povinný použiť na podporu výstavby a modernizácie športovej infraštruktúry či organizáciu významných súťaží. Zmení sa z 95 na 85 percent. Zrušia sa športové poukazy.

Fond na podporu športu sa kreoval v závere roka 2019. Jeho cieľom je zabezpečiť efektívnu podporu a rozvoj športu mládeže, vrcholového športu, športovej reprezentácie SR, ale aj športu pre všetkých, i zdravotne znevýhodnených ľudí.

Zdroj: slov-lex.sk

1.3 Zákon č. 178/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/178/20220615.html>

Účinnosť: 15.06.2022

Cieľom predloženého návrhu zákona je **umožniť mestám a obciam vyrubiť vyššiu daň z tzv. schátraných stavieb**; ide o stavby, ktoré sú neudržiavané, nezodpovedajú základným požiadavkám na stavby alebo sú stavbami závažnými, ohrozujúcimi život alebo zdravie osôb. Druhým cieľom predloženého návrhu zákona je formulačné spresnenie zákona za účelom odstránenia výkladových nejasností.

Najúčinnejší prostriedok, ktorý môže vlastníkov tzv. schátraných stavieb motivovať zabezpečiť ich riadnu údržbu, je ekonomický nástroj v podobe povinnosti platiť vyššiu daň zo stavieb.

- Zákon upravuje koeficient (násobok) ročnej sadzby dane, ktorého hodnotu až do výšky 10, budú môcť určiť mestá a obce vo všeobecne záväznom nariadení a ktorý ovplyvní výpočet výšky dane z tzv. schátraných stavieb.
- Zvýšenú daň z tzv. schátraných stavieb bude možné vyrubiť až v prípade, že vlastníkom stavby bol na zámer uplatniť na jeho nehnuteľnosť koeficient najmenej dvakrát vyzvaný.
- Dopĺňa sa slovo „daňovníka“ v § 39, a to za slová „60 prenocovaní“. Cieľom tejto zmeny je zvýšenie právnej istoty pri aplikácii základu dane za ubytovanie, nakoľko gramatický výklad textu doplnený novelou zákona č. 470/2021 Z. z. môže zneistiť platiteľov dane, že strop základu dane (60 prenocovaní v kalendárnom roku) sa týka ich a nie daňovníka.

Zdroj: www.ropoaoobce.sk

1.4 Zákon č. 180/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 395/2019 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/180/20230101.html>

Účinnosť: 01.01.2023

V súvislosti s prijatím nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2257 z 20. júna 2019 o posilnení zabezpečenia preukazov totožnosti občanov Únie a dokladov o pobyte vydávaných občanom Únie a ich rodinných príslušníkom vykonávajúcim svoje právo na voľný pohyb vypracovalo **Ministerstvo vnútra SR návrh novely zákona č. 395/2019 Z. z. o občianskych preukazoch s účinnosťou od 1. januára 2023. Jej výsledkom majú byť občianske preukazy vydávané v biometrickej kvalite, t. j. vrátane odtlačkov prstov a podoby tváre tak, ako je tomu v prípade cestovných pasov.**

Čo upravuje zákon o občianskych preukazoch?

Zákon o občianskych preukazoch upravuje:

- podmienky a postup pri vydávaní občianskeho preukazu a občianskeho preukazu bez podoby tváre,
- práva a povinnosti na úseku občianskych preukazov,
- vedenie evidencií na úseku občianskych preukazov a
- sankcie za porušenie zákonných povinností.

Občiansky preukaz je zákonom definovaný ako **verejná listina, ktorou štátny občan Slovenskej republiky preukazuje svoju totožnosť**, štátne občianstvo Slovenskej republiky a ďalšie údaje uvedené v občianskom preukaze.

Aké zmeny prinesie novela zákona o občianskych preukazoch s účinnosťou od 01.01.2023?

Dôvodová správa k návrhu novely zákona o občianskych preukazoch uvádza, že v zmysle vyššie spomenutého európskeho nariadenia sa do tohto zákona o občianskych preukazoch **dopĺňajú ustanovenia týkajúce sa odtlačkov prstov a podoby tváre**. Tak ako v prípade cestovných pasov, aj v prípade nových občianskych preukazov sa od januára 2023 budú tieto údaje zapisovať do elektronického čipu vo forme **biometrických údajov** (t. j. nie v podobe odtlačkov prstov alebo fotografie tváre).

Biometrické údaje teda nebudú viditeľné na občianskom preukaze, ale budú uložené a zakódované **v bezkontaktnom elektronickom čipe občianskeho preukazu**. Keďže európske nariadenie neumožňuje databázy odtlačkov, budú odtlačky z databázy Ministerstva vnútra SR prstov vymazané v momente, keď bude doklad vydaný držiteľovi.

Zákon v aktuálnom znení (do 31.12.2022) ukladá, že občan, ktorému má byť občiansky preukaz vydaný, je povinný podrobiť sa **nasnímaniu podoby tváre a podpisu**. Novela s účinnosťou od 01.01.2023 túto povinnosť **rozširuje o nasnímanie odtlačkov prstov**. Z toho však hneď uvádza výnimky, v zmysle ktorých sa povinnosť podrobiť sa nasnímaniu odtlačkov prstov **nebude vzťahovať na:**

- občana, ktorému nie je dočasne možné zosnímať odtlačky prstov,
- občana, u ktorého nie je trvalo možné odtlačky prstov zosnímať a
- občana mladšieho ako 12 rokov.

Taktiež povinnosť podrobiť sa **nasnímaniu podpisu sa nebude vzťahovať** na občana mladšieho ako 12 rokov. Avšak osoba staršia ako 6 rokov a mladšia ako 12 rokov sa dobrovoľne môže podrobiť nasnímaniu podpisu.

Upozornenie: Vzhľadom na zavedenie povinnosti podrobiť sa nasnímaniu odtlačkov prstov už nebude možné od 01.01.2023 požiadať o vydanie občianskeho preukazu elektronicky. **Zosnímať podobu tváre, odtlačky prstov a podpis bude možné aj na zastupiteľských úradoch v zahraničí.**

Novela ďalej ustanovuje, že občanovi, ktorému nie je dočasne možné zosnímať odtlačky prstov, sa bude občiansky preukaz vydávať **s platnosťou na jeden rok**.

Nakoniec sa novelou zavádza **kód pre odblokovanie**, ktorý bude slúžiť na odblokovanie zablokovaného bezpečnostného osobného kódu prostredníctvom aplikačného programového vybavenia a tým aj možnosti elektronickej komunikácie občana.

Nový občiansky preukaz teda bude obsahovať:

1. **elektronický čip s duálnym rozhraním a**
2. **kód pre odblokovanie bezpečnostného osobného kódu**
3. **prístupové číslo karty** – CAN (Card Access Number) - toto číslo bude priamo vyobrazené na prednej strane občianskeho preukazu a bude slúžiť pre prístup k údajom v čipe občianskeho preukazu.

Zmeny nastanú aj v ďalších súvisiacich zákonoch

Novelou zákona o občianskych preukazoch **dôjde aj k úprave ďalších právnych predpisov**, a to:

1. zákona č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch:

- prvou zmenou bude to, že žiadateľ už **nebude musieť v žiadosti o vydanie cestovného pasu uvádzať adresu svojho pobytu**, nakoľko cestovný doklad je viazaný na občianstvo žiadateľa, nie na jeho pobyt,
- druhou zmenou bude, že občania starší ako 15 rokov ale mladší ako 18 rokov budú môcť pri podávaní žiadosti o cestovný pas **predložiť súhlas zákonného zástupcu** (napr. rodiča) **bez notárskeho overenia podpisu**,

2. zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch:

- pre občanov starších ako 15 rokov s trvalým pobytom na území SR je občiansky preukaz naďalej povinným dokladom s tým, že ak sa napríklad vydáva z dôvodu dovŕšenia veku 15 rokov či uplynutia jeho platnosti, je jeho vydanie oslobodené po správneho poplatku, u ostatných občanov je to dobrovoľný doklad, novela preto upravuje podmienky oslobodenia občanov s povinnosťou držby občianskeho preukazu od niektorých poplatkov.

Zdroj: www.podnikajte.sk

1.5 Zákon č. 187/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/187/20220701.html>

Účinnosť: 01.07.2022

Zákonom sa zavádza základná štruktúra Policajného zboru, nové oprávnenia policajtov, rušia sa menovky na rovnošatách či upravuje činnosť dronov.

Štruktúra policajného zboru

- Základnú štruktúru Policajného zboru bude tvoriť **Prezídium Policajného zboru, útvary s pôsobnosťou pre celé územie SR a útvary s miestnou pôsobnosťou**.
- Špecificky sa upravuje postavenie Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru.
- Základné pravidlá o zriaďovaní a zrušovaní útvarov ostávajú nezmenené (minister vnútra na návrh policajného prezidenta).

Menovky

- **Vypúšťa sa povinnosť používať na služobnej rovnošate aj menovku policajta. Rovnošata bude však naďalej obsahovať identifikačné číslo policajta.**
- Dôvodom tejto zmeny je, že v mnohých prípadoch pri výkone služobných zákrokov totiž dochádzalo k osočovaniu a vyhrážaniu sa zakročujúcim policajtom a ich rodinným príslušníkom, ako aj k zaznamenávaniu si osobných údajov policajtov.
- Používaním menovky na rovnošatách policajtov je Slovenská republika ojedinelá v rámci okolitých štátov EÚ.

Drony

- Z dôvodu zaisťovania bezpečnosti určených osôb a objektov sa **zakazuje činnosť bezpilotných lietadiel do výšky 120m nad vymenovanými objektmi** (pracovisko, bydlisko alebo rezidencia prezidenta, predsedu Národnej rady SR, predsedu vlády a predsedu Ústavného súdu SR a objekt, v ktorom sa konajú pravidelné rokovania parlamentu, vlády a Ústavného súdu SR).

Rozšírenie oprávnení polície

- **Použitie hmatov, chvatov, úderov, kopov sebaobrany a prostriedkov na prekonanie odporu a odvrátenie útoku a použitie služobného psa ako donucovacích prostriedkov** pri ohrození alebo narušení bezpečnosti alebo plynulosti železničnej dopravy sa rozširuje aj na ich použitie pri ohrození alebo narušení iných druhov dopravy.
- Rozširuje sa **oprávnenie použiť putá alebo spútavací opasok** aj na osobu, ktorá má byť na základe rozhodnutia lekára umiestnená v zdravotníckom zariadení a kladie aktívny odpor alebo napáda iné osoby, alebo ohrozuje svoj život alebo zdravie alebo poškodzuje majetok. Ide najmä o prevozy psychicky chorých osôb do nemocnice.
- Dopĺňa sa oprávnenie vyzvať osobu, aby sa podrobila **vyšetreniu na alkohol alebo inú návykovú látku**, ak je dôvodný predpoklad, že by vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky mohlo dôjsť k zmareniu alebo podstatnému sťažaniu vykonávaného úkonu.
- Navrhuje sa **možnosť použiť informačno-technické prostriedky** aj v rámci boja proti extrémizmu.
- **Oprávnenie uzatvoriť verejne prístupné miesta** sa navrhuje aj pri hromadnom porušení verejného poriadku alebo pri hrozbe hromadného porušenia verejného poriadku.

Ďalšie zmeny

- Podľa nového nariadenia Európskej únie o prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému v oblasti policajnej a justičnej spolupráce bude **možné monitorovať nielen dopravné prostriedky, ale aj iné veci (zbrane, doklady, platobné karty)**. Okrem motorových vozidiel sa v Schengenskom informačnom systéme budú pri registrácii preverovať aj **lietadlá, námorné lode a rekreačné plavidlá**.
- Dopĺňa sa **oprávnenie na vydanie príkazu voči poskytovateľovi hostingových služieb na odstránenie teroristického obsahu online alebo na znemožnenie prístupu k nemu**, čo sú nové postupy vyplývajúce z nariadenia EÚ.
- V nadväznosti na správu Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania sa precizuje umiestňovanie osôb obmedzených na osobnej slobode do určeného priestoru na nevyhnutne potrebný čas ako alternatíva k ich umiestňovaniu v celách policajného zaistenia. Do určeného priestoru bude môcť byť umiestnená aj predvedená osoba, ale len na vykonanie úkonu, ktorý neznesie odklad.
- Pre vládu sa dopĺňa možnosť vyčleniť v krízovej situácii na plnenie úloh Policajného zboru, ak jeho sily a prostriedky nepostačujú, aj profesionálnych vojakov bez toho, aby sa im musel nariaďovať výkon mimoriadnej služby tak, ako je to v súčasnosti.
- V rámci novely sa menia aj **ďalšie štyri zákony**: o civilnom letectve, o vnútrozemskej plavbe, o námornej plavbe a o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch.

Zdroj: [web minv.sk](http://web.minv.sk)

2

NOVINKY Z EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV

2.1 Činnosť audítorov EÚ v roku 2021: kontrolovať výkonnosť Európy je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým

Európsky dvor audítorov (ďalej len „EDA“) v máji uverejnil svoju **výročnú správu o činnosti za rok 2021**. Správa podáva prehľad o práci EDA v roku 2021 a poskytuje informácie o vedení inštitúcie, jej zamestnancoch a jej financiách. Opisuje sa v nej, ako 900 zamestnancov EDA naďalej poskytovalo nezávislé a objektívne správy o významných témach pre budúcnosť EÚ. Vzhľadom na to, že členské štáty v súčasnosti čelia mnohým neočakávaným výzvam, EDA zohráva kľúčovú úlohu tým, že zdôrazňuje, ktoré aspekty opatrení EÚ fungujú dobre, upozorňuje na aspekty, ktoré by sa mohli zlepšiť, a odporúča podstatné zmeny, aby EÚ mohla naplno využiť svoj potenciál. Táto práca umožňuje EÚ stavať na svojom predchádzajúcom úsilí o zlepšenie finančného riadenia a zabezpečiť, aby výdavky EÚ prinášali výsledky.

Aj v roku 2021 naďalej pracovali audítori EÚ v rámci cestovných obmedzení a obmedzení v oblasti verejného zdravia súvisiacich s ochorením COVID. Ich možnosti vykonávať audity na mieste boli stále výrazne obmedzené. Prispôbili sa však novej situácii, pružne zmenili svoje pracovné postupy a rýchlo sa naučili pracovať s novými nástrojmi, aby mohli účinne vykonávať verejnú kontrolu v EÚ.

Audítori EÚ v konečnom dôsledku dospeli k včasným a zmysluplným záverom a predložili konkrétne a relevantné odporúčania. **V roku 2021 vydal EDA 55 publikácií vrátane 32 osobitných správ a preskúmaní**, ktoré sa zaoberali mnohými výzvami, ktorým EÚ čelí v rôznych výdavkových oblastiach a politikách EÚ. Audítori sa zaoberali témami ako **spoločná poľnohospodárska politika (SPP) a zmena klímy, zásada „znečisťovateľ platí“, elektromobilita, agentúra EÚ pre pohraničnú a pobrežnú stráž Frontex, spolupráca EÚ s krajinami mimo EÚ pri vracaní neregulárnych migrantov, výmena daňových informácií, udržateľné financovanie, pranie špinavých peňazí a dezinformácie**. Uverejnili aj **dve správy súvisiace s krízou COVID-19**: preskúmanie týkajúce sa reakcie EÚ v oblasti verejného zdravia a audit o právach cestujúcich v leteckej doprave počas pandémie.

Publikácie EDA – auditorské správy, preskúmania a stanoviská – sú základnou zložkou reťazca povinnosti zodpovedať sa v EÚ. Pomáhajú Európskeho parlamentu a Rade monitorovať a kontrolovať dosahovanie cieľov politik EÚ a používajú sa na vyvedenie zodpovednosti voči tým, ktorí sú zodpovední za riadenie rozpočtu EÚ, najmä Európskej komisii.

V pláne práce EDA na rok 2022 a nasledujúce obdobie, ktorý bol uverejnený v decembri 2021, sa uvádzajú priority EDA v oblasti auditu na nadchádzajúce roky a podrobné informácie o **79 osobitných správach a preskúmaniach**, ktoré uverejní EDA. V pláne sú stanovené **štyri hlavné strategické oblasti** – **hospodárska konkurencieschopnosť EÚ, odolnosť voči ohrozeniam bezpečnosti EÚ a úcta k európskym hodnotám slobody, demokracie a právneho štátu, zmena klímy, životné prostredie a prírodné zdroje a fiškálna politika a verejné zdroje v Únii**. V **šestnástich správach** sa bude EDA zaoberať témami týkajúcimi sa reakcie EÚ na **pandémiu COVID-19**, ako je obstarávanie vakcín, a vykonáme sériu auditov o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (iniciatíva Next Generation EU), ktorý bol zriadený s poslaním pomáhať Európe vyrovnat' sa s dôsledkami pandémie.

Správa sa okrem výsledkov auditov venovala aj oblasti metodiky a vzdelávania:

Oblasť metodiky: V roku 2021 EDA na webovom sídle sprístupnil internú digitálnu platformu AWARE (Accessible Web-based Audit Resource). Platforma je jednotným prístupovým miestom pre verejnosť k auditorskej metodike a pokynom na výkon auditu. O platforme sme písali v predchádzajúcich mesačníkoch.

Odborné vzdelávanie: Ako sa dalo predpokladať, v roku 2021 bolo pravidlom online vzdelávanie. Na základe skúseností získaných v predchádzajúcom roku bol EDA schopný usporiadať rekordný počet vzdelávacích činností (616) na rôzne témy, od auditu až po ochranu údajov. V niekoľkých prípadoch umožnila zdravotná situácia usporiadať hybridné alebo prezenčné školenia. Vysoký počet online činností spolu s chýbajúcimi obmedzeniami týkajúcimi sa počtu účastníkov mali pozitívny vplyv na ukazovatele pre odbornú prípravu, ktoré sa v porovnaní s rokom 2020 výrazne zvýšili.

EDA opäť prekročil cieľ odbornej prípravy, ktorý je stanovený ako päť dní inej než jazykovej odbornej prípravy ročne pre audítorov v súlade s odporúčaniami vydanými Medzinárodnou federáciou účtovníkov a dva dni pre ostatných zamestnancov. **Audítori sa zúčastnili v priemere 8,5 dňa odbornej prípravy** (5,4 v roku 2020) a **zamestnanci mimo audit v priemere 4,2 dňa odbornej prípravy** (3,1 v roku 2020).

Prioritou EDA je podporiť auditorskú činnosť ponukou relevantnej a včasnej odbornej prípravy. Preto EDA i naďalej organizoval kurzy na mieru na rôzne témy. Išlo o témy ako obehové hospodárstvo, voľný pohyb počas krízy COVID-19, dobrá rozpočtová správa, uhoľné regióny v procese transformácie, verejné obstarávanie, nový VFR na roky 2021 – 2027, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Colný kódex EÚ. Zvýšila sa odborná príprava v oblasti podvodov, etiky a integrity a EDA usporiadal niekoľko kurzov a prezentácií na súvisiace témy. Pozval školiteľov a prednášajúcich z úradu OLAF, EPPO, Eurojust a Transparency International, aby sa so zamestnancami podelili o svoje znalosti a skúsenosti.

Podobne ako v roku 2020 sa Deň odbornej prípravy stal **Týždňom virtuálnej odbornej prípravy**. EDA využil príležitosť prekročiť fyzické hranice a pozval prednášajúcich z krajín mimo Európy. Na Veľtrhu auditu sa zúčastnili (v tomto poradí) NKI Austrálie, Južnej Afriky, Brazílie, Japonska a Kanady. Ďalšie veľmi zaujímavé prezentácie sa týkali tém ako **životné prostredie, komunikácia a analýza údajov**.

V novembri 2021 boli v EDA zorganizované po prvýkrát „**Dni zrozumiteľného jazyka**“. Tento tematický týždeň bol príležitosťou zamyslieť sa nad tým, **čo znamená písať jasne**, a nad výzvami, ktorým čelí EDA **pri komunikácii s verejnosťou**, pričom vyvrcholil slávnostným udeľovaním cien za zrozumiteľný jazyk, ktorými sa odmeňujú najlepšie osobitné správy EDA.

V roku 2021 EDA pokračoval v programe **odbornej prípravy pre kariérnych poradcov, mentorov, interných sprostredkovateľov a dôverné kontaktné osoby**. S cieľom pomôcť zamestnancom EDA **prispôbiť sa novému hybridnému pracovnému prostrediu a zlepšiť ich odolnosť** sme zorganizovali niekoľko prezentácií a seminárov na témy ako COVID-19, osamelosť a šikanovanie na pracovisku, obťažovanie počas obmedzenia pohybu, uvedomelosť a dôležitosť odpojenia pri práci na diaľku.

Celá správa je zverejnená na stránke EDA:

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR21/AAR21_SK.pdf

Zdroj: *webstránka EDA*

Výsledky auditov

2.2 Čierna listina sa na ochranu financií EÚ pred podvodom využíva nedostatočne

Podľa novej správy Európskeho dvora audítorov sa zaradovanie na čiernu listinu nevyužíva účinne tak, aby sa zabránilo vyplateniu finančných prostriedkov EÚ jednotlivcom, podnikom alebo verejným organizáciám, ktoré sú zapojené do nezákonnej činnosti, ako sú podvody a korupcia. Európska komisia zaradila na čiernu listinu len veľmi málo mien a dôvodom sú nedostatky v mechanizmoch na identifikáciu tých, ktorí by nemali mať možnosť žiadať o finančné prostriedky EÚ.

Navyše napriek tomu, že väčšinu výdavkov EÚ čerpajú členské štáty, nevyžaduje sa od nich, aby si zriadili systémy čiernych listín, a k ochrane finančných záujmov EÚ pristupujú rozlične. Takáto spleť mechanizmov vylučovania oslabuje celkovú účinnosť využívania čiernych listín a jej výsledkom je nerovnaká miera ochrany rozpočtu EÚ v jednotlivých častiach Európy.

Zaradenie na čiernu listinu – teda vylúčenie – je kľúčovým nástrojom, ktorý používajú vlády a medzinárodné organizácie na ochranu svojich financií. Od roku 2016 Komisia prevádzkuje **systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES)**, jediný systém vylúčenia na úrovni EÚ, v ktorom sa označujú rizikové protistrany na vedomie osobám zodpovedným za povoľovanie výdavkov, ktoré Komisia riadi priamo alebo s partnermi. **Systém EDES sa neuplatňuje v oblastiach, ako je poľnohospodárstvo a súdržnosť**, ktoré spoločne riadia Komisia a členské štáty a tvoria podstatnú časť výdavkov EÚ.

Audítori zistili, že **systém EDES má spoľahlivé postupy rozhodovania** a vzťahuje sa na širokú škálu situácií, v ktorých by protistrany mali byť zaradené na čiernu listinu. Avšak zo 448 protistrán zaradených na čiernu listinu EÚ do konca roka 2020, sa tam všetky, okrem 18, ocitli z dôvodu konkurzného konania – a preto je nepravdepodobné, že by vôbec opäť požiadali o finančné prostriedky EÚ – a len dve protistrany z dôvodu podvodu a korupcie.

Audítori tvrdia, že dôvodom nízkej miery zaradovania subjektov na čiernu listinu sú nedostatky v mechanizmoch na identifikovanie protistrán, ktoré sa nachádzajú v situáciách vyžadujúcich si vylúčenie. Jedným konkrétnym nedostatkom je skutočnosť, že **zodpovednosť za vylúčovanie subjektov je v rámci Komisie rozdrobená**. Utvary Komisie takisto čelia právnym a technickým problémom pri snahách získať prístup k údajom členských štátov, ako sú obchodné registre alebo registre trestov, na ktoré sa často musia spoliehať, pretože na úrovni EÚ takéto registre ani záznamy neexistujú. No aj v prípadoch, keď na úrovni EÚ sú k dispozícii relevantné údaje, napríklad o vyšetrovaniach podvodov, nie vždy sa využívajú alebo nie vždy sú použiteľné. **Komisia sa navyše príliš spolieha na tvrdenia osôb a subjektov, ktoré žiadajú o granty alebo ponúkajú služby: ak vyhlásia, že sa nenachádzajú v situácii vyžadujúcej si vylúčenie, Komisia ich tvrdenie jednoducho akceptuje bez toho, aby ho overila.** Audítori konštatujú, že sa tým **znižuje pravdepodobnosť, že sa pred podpísaním dohody zistí, že zmluvná strana sa nachádza v situácii vyžadujúcej si vylúčenie, a zavedenie systému založeného na prevencii tým stráca svoj hlavný zmysel.**

V prípadoch, keď Komisia vynakladá výdavky EÚ nepriamo, implementujúci partneri nahlásili len malý počet protistrán nachádzajúcich sa v situáciách vyžadujúcich si vylúčenie, pričom hlavné dôvody boli podobné ako pri priamom riadení. V oblastiach podliehajúcich zdieľanému riadeniu s členskými štátmi sa podľa audítorov v súvislosti s vylučovaním hospodárskych subjektov v súčasnosti uplatňuje spleť rôznych právnych povinností, čo nie je účinný základ pre využívanie vylučovania s cieľom ochrany rozpočtu EÚ. **Na úrovni EÚ tiež neexistuje mechanizmus vylúčenia a nejednotné postupy v členských štátoch vedú k tomu, že s protistranami v podobných situáciách sa môže zaobchádzať rozdielne. Audítori odporúčajú rozšíriť systém EDES aj na finančné prostriedky spravované členskými štátmi a rozšíriť okruh protistrán, ktoré bude možné vylúčiť, o pridružené subjekty a skutočných vlastníkov príjmu.** Odporúčajú tiež lepšie využívať dáta a digitálne nástroje.

Základné informácie:

Podľa práva EÚ musí Európska komisia, jej partneri a orgány členských štátov chrániť rozpočet EÚ pred podvodmi a nezrovnalosťami. Čierna listina pomáha organizáciám vyhnúť sa uzatváraniu finančných dohôd s nedôveryhodnými protistranami, ktoré sa uchádzajú o granty alebo zákazky. Komisia riadi štvrtinu výdavkov EÚ sama alebo s partnermi, ako je Európska investičná banka, a zvyšné tri štvrtiny spolu s členskými štátmi. V roku 2020 EÚ vyplatila poľnohospodárom, výskumným pracovníkom, komerčným podnikom, mimovládny organizáciám a iným subjektom na základe finančných dohôd približne 150 mld. EUR. V porovnaní s federálnou vládou USA a Svetovou bankou vylučuje EÚ veľmi málo protistrán. Žiadna

z krajín preskúmaných v rámci tohto auditu (Estónsko, Taliansko, Poľsko, Portugalsko) nezaviedla plnohodnotný systém vylúčenia na ochranu finančných prostriedkov EÚ.

Osobitná správa 11/2022 Ochrana rozpočtu EÚ – Čierne listiny treba využívať lepšie je dostupná na webovom sídle EDA (eca.europa.eu). Odporúčania z auditu majú za cieľ pomôcť zákonodarcom EÚ pri aktualizácii rozpočtových pravidiel EÚ, ktorá práve prebieha.

<https://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=61175>

Zdroj: webstránka EDA

ĎALŠIE NOVINKY

3

V prvej časti prinášame informácie o ďalších vládou schválených **strategických dokumentoch**:

3.1 Stratégia kybernetickej obrany Slovenskej republiky

Dokument schválila Vláda SR na 79. rokovaní dňa 11.05.2022 (uznesenie č. 318/2022)

Predkladaná **Stratégia kybernetickej obrany Slovenskej republiky** predstavuje východiskový národný strategický dokument na dosiahnutie vyššie uvedenej ambície, ktorý:

- (1) stanovuje cieľ na úseku obrany národného kybernetického priestoru;
- (2) definuje poslanie, víziu a kľúčové hodnoty Slovenskej republiky v kybernetickej operačnej doméne;
- (3) popisuje národné chápanie kybernetického priestoru;
- (4) pomenováva kybernetické hrozby pre Slovenskú republiku a
- (5) stanovuje kľúčové oblasti na úseku obrany národného kybernetického priestoru.

Materiál zároveň v plnej miere reflektuje na záväzky Slovenskej republiky v oblasti kolektívnej obrany, ako aj na platný národný strategický a legislatívny rámec.

Z pohľadu záväzkov kolektívnej obrany ide predovšetkým o Spoločnú spojeneckú doktrínu pre operácie v kybernetickom priestore - AJP-3.20, Cieľ spôsobilosti NATO č. E 6202 – kybernetické operácie, ako aj politický záväzok NATO Cyber Pledge at 28, ku ktorému sa Slovenská republika prihlásila v roku 2016.

Z pohľadu národných strategických dokumentov predkladaný dokument nadväzuje na Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky a Obrannú stratégiu Slovenskej republiky a zároveň dopĺňa Národnú stratégiu kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 – 2025.

Predkladaný dokument v plnej miere zároveň rešpektuje ustanovenia príslušnej národnej legislatívy týkajúcej sa kybernetickej bezpečnosti, obrany Slovenskej republiky, ako aj pôsobnosti Vojenského spravodajstva.

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27205/1>

Zdroj: web slovlex.sk a web úradu vlády

3.2 Štátny program sanácie environmentálnych záťaží (2022-2027)

Dokument schválila Vláda SR na 79. rokovaní dňa 11.05.2022 (uznesenie č. 320/2022)

Štátny program sanácie environmentálnych záťaží (2022-2027) určuje rámcové úlohy na postupné znižovanie negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží na ľudské zdravie a životné prostredie. Stanovuje priority, ciele a programové opatrenia a definuje časový a vecný harmonogram realizácie opatrení na obdobie rokov 2022-2027.

Štátny program sanácie environmentálnych záťaží obsahuje zoznamy najrizikovejších lokalít, ktoré sú navrhnuté na riešenie z hľadiska potreby geologického prieskumu, monitoringu alebo sanácie environmentálnych záťaží.

Hlavné aktivity programu budú zabezpečené v rokoch 2022 až 2023 z Operačného programu Kvalita životného prostredia a v rokoch 2022-2029 je plánované zabezpečenie z pripravovaného Programu Slovensko. Spolufinancovanie bude zabezpečené zo štátneho rozpočtu. Vo vzťahu k podpore sanácie environmentálnych záťaží bude zachovaná kontinuita medzi Operačným programom Kvalita životného prostredia na obdobie 2014-2020 a Programom Slovensko na roky 2021-2027. Vzhľadom na to, že počet environmentálnych záťaží sa postupne zvyšuje vďaka novo identifikovaným lokalitám a niektoré z nich sú klasifikované ako vysoko prioritné z dôvodu ich rizikovosti pre zdravie človeka a životné prostredie, je potrebné ich priebežné dopĺňanie do zoznamov prioritných lokalít v Štátnom programe sanácie environmentálnych záťaží (2022-2027), čím sa zabezpečí ich oprávnenosť pri predkladaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok z Operačného programu Kvalita životného prostredia a Programu Slovensko.

Na plnenie úloh definovaných v Štátnom programe sanácie environmentálnych záťaží na obdobie 2022 - 2027 sú odhadované finančné prostriedky vo výške **636,05 mil. Eur**.

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27200/1>

Zdroj: web slovlex.sk a web úradu vlády

3.3 Konceptia väzenstva Slovenskej republiky na roky 2022-2030

Dokument schválila Vláda SR na 81. rokovaní dňa 26.05.2022 (uznesenie č. 356/2022)

Konceptia väzenstva na obdobie rokov 2022 až 2030 predstavuje základný organizačno-plánovací dokument určujúci priority rozvoja vykonávacieho konania. Uvedený materiál obsahuje najmä analýzu súčasného stavu väzenstva Slovenskej republiky, rámcový návrh riešenia systémových nedostatkov, koncepcné ciele a úlohy.

Dlhodobou víziou a očakávaným stavom, ktorý sa snaží konceptia riešiť v rámci **16 tematicky súvisiacich cieľov** a k nim prislúchajúcim merateľným úlohám sledovaných v troch časových pásmach (do konca roku 2023, do konca roku 2026 a do konca roku 2030), je vytvoriť spoločensky rešpektovanú, modernú a transparentnú organizáciu naplňajúcu celé vykonávanie konanie v súlade s európskymi štandardmi a najnovšími odbornými poznatkami zmysluplným obsahom a cieľavedomými resocializačnými aktivitami.

Prvé viditeľné zmeny by však mali byť realizované už v horizonte existujúceho programového obdobia. Do konca roku 2023 budú prioritne realizované úlohy súvisiace s opakovanými odporúčaniami Výboru CPT, znižovaním stavu väzenskej populácie trvalo udržateľným spôsobom a implementáciou výsledkov národného projektu Šanca na návrat.

Do roku 2026 sa po vybudovaní dlhodobu plánovaného väzenského objektu v lokalite južného Slovenska zvýši minimálna ubytovacia plocha na jednu väznenú osobu vo všetkých väzenských objektoch na 4m², odstránia sa veľkokapacitné cely v starších väzenských objektoch, dobudujú sa elektrické zásuvky vo všetkých celách určených na výkon väzby, rozšíri sa kapacita otvorených oddelení, vybuduje sa ústav na výkon trestu odňatia slobody žien s kapacitou 150 miest profilovaný pre odsúdené ženy všetkých stupňov stráženia, ktoré mali pred nástupom do výkonu trestu bydlisko najmä v prešovskom a košickom samosprávnom kraji. Rovnako sa v každom ústave nahradí používanie spútavacích popruhov zavádzaním humánnejšej a efektívnejšej alternatívy v podobe tzv. kompenzačnej miestnosti, zrekonštruujú sa vnútorné priestory stravovacích prevádzok, či pracovní vo vybraných ústavoch. Zároveň sa vybuduje rezortná vzdelávacia inštitúcia s priestorovými a materiálnymi podmienkami na vzdelávanie a výcvik väzenského personálu a penologický výskum.

V posledných troch rokoch platnosti koncepcie bude potrebné najmä vyhodnotiť pilotné projekty a analýzy realizované do roku 2026 v oblasti činnosti parolových komisií, posudzujúcich možnosti podmieneného prepustenia, obligatórneho podmieneného prepustenia pri nepodmienečných trestoch do jedného roka, či využívania resocializačných a výchovno-vzdelávacích

programov pri naplnení výchovnej funkcie alternatívnych trestov. Rovnako bude potrebné ukončiť nevyhnutné rekonštrukcie čistiarní odpadových vôd a obmenu vozového parku.

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27142/1>

Zdroj: web slovlex.sk a web úradu vlády

3.4 Program Interreg Stredná Európa 2021-2027

Dokument schválila Vláda SR na 81. rokovaní dňa 26.05.2022 (uznesenie č. 359/2022)

Cieľom **Programu je jednotná stredná Európa**, ktorej štáty spolupracujú za účelom byť inteligentnejšími, ekologickejšími a lepšie prepojenými. Na základe spoločných potrieb a spoločnej identity v oblasti dlho rozdelenej železnou oponou sa Program zameriava na dosiahnutie dôveryhodnej kultúry spolupráce, ktorá presahuje administratívne hranice.

Poslaním Programu je spájať štáty, regióny, mestá a obce za hranicami tak, aby dokázali nájsť vhodné riešenia pre svojich občanov spravodlivým a rovnocenným spôsobom. Program povzbudzuje a podporuje nadnárodnú spoluprácu tak, aby regióny zvýšili svoju odolnosť voči spoločným výzvam, ktoré nepoznajú hranice a ktoré nemožno vyriešiť samostatne. Medzi tieto výzvy patria, okrem iného, procesy ekonomickej transformácie, klimatické zmeny a dlhodobé sociálnoekonomické dôsledky pandémie Covid-19.

V praxi Program spája **verejné organizácie, súkromný sektor, a rovnako aj občiansku spoločnosť**. Financuje nadnárodné projekty, ktoré vyvíjajú, testujú a zavádzajú riešenia nevyhnutné na to, aby bola stredná Európa odolnejšia a atraktívnejšia.

Program sa zameriava na nasledovné **ciele politiky**:

1. konkurencie-schopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka podpore inovatívnej a inteligentnej ekonomickej transformácie;
2. ekologickejší, nízko emisný prechod na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo a posun k odolnejšej Európe podporovaním prechodu na čistú a spravodlivú energiu, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na ňu, a prevencie a riadenia rizík;
3. lepšie prepojená Európa posilnením mobility a regionálnej konektivity informačných a komunikačných technológií;
4. lepšie riadenie vzájomnej spolupráce

Vzhľadom na objem finančných zdrojov je nadnárodná spolupráca doplnkovým mechanizmom k nástrojom financovaných z národných zdrojov a iných fondov Európskej únie.

Celkový rozpočet Programu je vo výške **280 779 753 EUR**, z toho suma vo výške 224 623 802 EUR predstavuje príspevok Európskeho fondu regionálneho rozvoja a suma vo výške 56 155 951 EUR národný príspevok z jednotlivých krajín Programu. Príspevok Slovenskej republiky do Technickej asistencie Programu je vo výške 148 650,19 EUR.

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27264/1>

Zdroj: web slovlex.sk a web úradu vlády

V druhej časti prinášame informácie o **účasti NKÚ SR na medzinárodných podujatiach**:

3.5 Účasť NKÚ SR na Medzinárodná konferencia EUROSAI Prague Post-Congress

V dňoch 22. – 24. mája 2022 sa v Prahe uskutočnilo Medzinárodná konferencia EUROSAI Prague Post-Congress. Konferencie sa zúčastnilo viac ako 200 delegátov z 37 krajín. Stretnutie prinieslo hlavne možnosť práce na workshopoch. Workshopy boli zamerané hlavne na daňové, protikorupčné, ekologicke a ďalšie témy. Súčasťou konferencie bola aj práca na novom strategickom pláne EUROSAI na roky 2024 – 2030 a tzv. marketplace, kde experti z jednotlivých NKI prezentovali svoju prácu v oblasti auditu a odborné projekty.

Slovenský najvyšší kontrolný úrad v rámci tematických prezentácií zaujal mnohých európskych partnerov vlastnou **aplikáciou "MUMAP"**. Tá už od roku 2020 pomáha občanom kontrolovať ich obec, mesto, v ktorom bývajú. Vďaka užívateľsky príviteľnej aplikácii, ktorú vyvinul na prvom medzinárodnom pražskom hekatone tím slovenských analytikov NKÚ SR, sa môže kontrolórom stať každý, kto sa zaujíma o využívanie verejných prostriedkov na úrovni miestnej samosprávy, o čerpanie európskej finančnej pomoci, ale aj o fungovanie vzdelávacích inštitúcií. Kontrolóri NKÚ tiež prezentovali dobrú prax **v oblasti vizualizácie a prezentácie výstupov z kontrolných akcií**.

V tretej časti prinášame aktuálne informácie o **Pláne obnovy a udržateľnosti**:

3.6 Novinky v Pláne obnovy a odolnosti za máj 2022

<https://www.planobnovy.sk/>

Európska komisia predstavila v máji svoje každoročné odporúčania pre jednotlivé krajiny a zároveň priniesla **balík s názvom REPowerEU**. Počas prezentácie predstavitelia Komisie ocenili napredovanie realizácie plánu obnovy.

Účelom nového balíka REPowerEU je zníženie závislosti od ruských fosílnych palív s cieľom dosiahnuť odolnejší energetický systém. To sa má dosiahnuť úsporou energie, diverzifikáciou dodávok energie a produkciou čistej energie. Predstavené boli aj odporúčania pre Slovensko, aby mohlo primerane reagovať na pretrvávajúce a nové výzvy. Medzi hlavné body odporúčacej správy patrili:

- Zvýšiť efektívnosť daňového mixu
- Úspešne implementovať plán obnovy
- Znížiť závislosť na ruskom plyne a rope.

Čo znamenajú tieto zmeny pre slovenský plán obnovy?

Možnosť **navýšiť celkový balík z fondu obnovy o približne 350 miliónov eur**, ak Slovensko do plánu zapracuje novú kapitolu venovanú špecifickým opatreniam v rámci REPowerEU.

1. Na **výstavbu a obnovu budov** je v pláne obnovy vyčlenených **viac ako 2,7 miliardy eur**, **d ďalších viac ako 600 mil. eur** bude smerovať do **investícií v rámci dopravnej a energetickej infraštruktúry**.
O tom, ale aj o potrebe navýšenia kapacít zo strany súkromného sektora do kapitálu a pracovných síl diskutovali na stretnutí na Úrade vlády SR zástupcovia stavebného sektora s predsedom vlády SR, podpredsedníčkou vlády a ministerkou investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, ministrom dopravy, ako aj so zástupcami ministerstva financií, hospodárstva a Úradu pre verejné obstarávanie.
2. Z plánu obnovy sa podporia top **výskumníci** ohrození konfliktom na Ukrajine Slovensko má dlhodobý problém s lákaním talentov a internacionalizáciou vedy, výskumu a vzdelávania.
Práve v tejto oblasti Úrad vlády SR spustil prvú výzvu vo výške **15 mil. eur**. Jej cieľom je **podporiť výskumných pracovníkov zo zahraničia**, ktorí majú potenciál obohatiť slovenské vedecké prostredie a sú ohrození v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine.
Prihlášky do výzvy je možné podať do 31.12. 2022
3. Ministerstvo dopravy a výstavby SR v máji spustilo výzvu na **výstavbu cykloinfraštruktúry** v sume **36,5 mil. eur** do ktorej sa môžu prihlasovať mestá, obce, VÚC, rozpočtové organizácie zriadené samosprávami či ŽSR.
Jedným z cieľov plánu obnovy je totiž vďaka reformám a investíciám **prispieť k dosiahnutiu klimatického cieľa EÚ do 2030, klimatickej neutrality do roku 2050 a národného energetického a klimatického plánu**. Znižovanie negatívnych dopadov najmä cestnej dopravy je pritom nevyhnutné. Aj preto je v rámci komponentu Udržateľná doprava naplánovaných niekoľko reforiem a investícií, ktoré majú zvýšiť podiel verejnej osobnej dopravy a cyklistickej dopravy.
Prihlášky do výzvy je možné podať do 15. 8. 2022
4. **Register transparentnosti NIKA** je databáza, v ktorej sa zaznamenávajú a na pravidelnej báze **aktualizujú stretnutia subjektov so zástupcami NIKA za účelom posilnenia transparentnosti a umožnenia verejnej kontroly**.

Subjektom na účely tohto registra je osoba bez ohľadu na jej právne postavenie, ktorej cieľom je získať informácie a priamo alebo nepriamo pôsobiť na plnenie úloh NIKA pri implementácii plánu obnovy bez ohľadu na to, kde sa takéto činnosti vykonávajú, ako aj na to, aký komunikačný kanál alebo aké komunikačné médium je pritom používané. Subjektom na účely Registra transparentnosti NIKA nie je vykonávateľ a sprostredkovateľ podľa zákona č. 368/2021 Z. z.

Zástupcom NIKA je na účely registra generálny riaditeľ a riaditelia odborov sekcie plánu obnovy Úradu vlády Slovenskej republiky.

Register transparentnosti NIKA je verejne dostupný od 1. apríla 2022.

4

PREHĽAD ZMIEN

PRÁVNÝCH PREDPISOV A PREDPISOV EÚ

Prehľad vyhlásených **právnych predpisov** v Zbierke zákonov v máji 2022 je uvedený v **prílohe 1** Aktualít Legislatívnej rady NKÚ SR. **Príloha 2** obsahuje právne predpisy, prijaté v máji v súvislosti s ochorením COVID-19.